

Uitgangspunten beleid onderhoud Wegen en Bruggen

Aanleiding

Rekenkameronderzoek

De rekenkamercommissie van de gemeente Midden-Drenthe heeft in 2015 en 2016 onderzoek uitgevoerd naar het onderhoud van openbare wegen. Het onderzoek van de rekenkamercommissie heeft de resultaten van het beleid en de uitvoering van het wegbeheer geëvalueerd en biedt daarmee aanknopingspunten voor het nieuwe beleid.

Vanuit het rekenkameronderzoek zijn er de volgende aanbevelingen:

Voor de gemeenteraad

1. Stel een nieuw beleidskader voor de komende 5 tot 10 jaar vast, inclusief een meerjaren(budget)raming en heldere doelstellingen die in de tijd zijn afgebakend. Zorg dat het beleidskader periodiek voor actualisatie op de raadsagenda komt.

Voor het college en de ambtelijke organisatie

2. Opereer vanuit een systematisch beleidsproces met duidelijke doelstellingen voor de langere termijn.
3. Bepaal de feitelijke staat van het onderhoud van de gemeentelijke wegen. Zet de feitelijke staat af tegen het gewenste kwaliteitsniveau en maak een inschatting van de benodigde middelen om het gewenste kwaliteitsniveau te realiseren. Gebruik de resultaten van deze inventarisatie bij het opstellen van het – door de gemeenteraad vast te stellen – meerjarenbeleid.
4. Zet de ontwikkeling die is ingezet rond het beter borgen van de goede uitvoering en het beter (digitaal) vastleggen door.

Pilot Nieuw beleid wegenonderhoud

Als vervolg op de slotbijeenkomst bestuurlijke verhoudingen 14 september 2015 is afgesproken om een pilot uit te voeren voor Nieuw beleid wegenonderhoud.

In die pilot zit in elk geval de volgende aanpak:

- Het college betreft de raad al vroegtijdig, zodat fracties hun achterban kunnen raadplegen;
- Het advies heeft een oplegger waarin de geschiedenis en de status van het stuk duidelijk zijn;
- Het advies is zelfstandig leesbaar;
- Technische vragen blijven buiten de politieke beraadslagingen;
- Er komt een opiniërende bespreking in de commissie, daarna een adviserende en besluitvormende bespreking in de raad;
- De raad krijgt keuzemogelijkheden en scenario's voorgelegd.

Doelstelling

Het doel is om samen met de gemeenteraad een beleidsplan opstellen voor wegenonderhoud en bruggenonderhoud 2018-2028. We kiezen voor een periode van 10 jaar. Dan kunnen we het beste een doorkijk op langere termijn geven en een meerjarenbudgetraming opstellen.

Situatieschets

Wij hebben het in onze gemeente over de volgende kengetallen:

Wegen

- Oppervlakte wegen: 3.500.000 m² (37% binnen de bebouwde kom);
- Lengte wegen en paden: 850 km (40% binnen de bebouwde kom);
- 60% is asfalt;
- Vervangingswaarde: circa € 200.000.000;
- Huidige budget voor groot en klein onderhoud: circa € 840.000 (€ 1.000 per km).

Bermen

- Circa 1.000 km bermen;
- Huidige budget voor onderhoud: circa € 63.000 (€ 60 per km).

Bruggen, dammen en duikers

- Aantal: 79 stuks;
- Vervangingswaarde: circa € 18.000.000;
- Huidige budget voor onderhoud: circa € 86.000 (€ 1.100 per kunstwerk);
- Groot onderhoud: investeringskredieten.

Begrippenlijst

Comfort

Een aanduiding van een situatie waarbij de toestand van de mens als aangenaam wordt ervaren; een staat van welzijn, en die ook gekenmerkt wordt door de afwezigheid van onaangenaamheden. Het is een staat van zijn waarin de mens geen moeite hoeft te doen om zich goed te voelen.

CROW

De CROW is het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. Deze not-for-profit-organisatie ontwikkelt, verspreidt en beheert praktische toepasbare kennis voor beleidsvoorbereiding, planning, ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud.

Deklaag

De bovenste laag asfalt waar het verkeer overheen rijdt.

Duurzaamheid (milieu)

De mate waarin het milieu belast wordt door productie, realisatie, gebruik en aanbrengen/verwijderen van het materiaal of product.

Duurzaamheid (technisch)

Technische levensduur. Hoe duurzamer, hoe langer de technische levensduur.

Gemeentelijk Verkeer- en VervoerPlan

Beleidsdocument waarin het verkeer- en vervoersbeleid van de gemeente uiteen wordt gezet.

Herstraten

Op dezelfde manier en met dezelfde materialen het herstellen van een (klinker)verharding.

Kunstwerk

Bouwwerk als onderdeel van de infrastructuur. Voorbeelden: brug, tunnel, geluidsscherm.

Obsurv

Obsurv is een beheerssysteem voor de leef- en werkomgeving.

Passeerhaven

Aan de rechterzijde van de weg gelegen wegdeel met een beperkte lengte, waar verkeer kan uitwijken om tegemoet- of achteropkomend verkeer te laten passeren.

Remmingswerk

Constructie in het water waarmee schepen worden afgeremd als ze een kunstwerk als een brug of sluis naderen of dreigen aan te varen.

Schaven (van een zandweg)

Het egaliseren van de zandweg door het verwijderen van kuilen en oneffenheden.

Slijtlaag

Oppervlaktebehandeling waarbij een dunne laag gebroken steenslag (split) die met behulp van een kleeflaag van bitumen op een bestaande asfaltverharding gekleefd wordt. Het doel is om scheurtjes en oneffenheden te dichten en daarmee het asfalt te conserveren en te beschermen tegen de weersinvloeden en ultraviolette straling

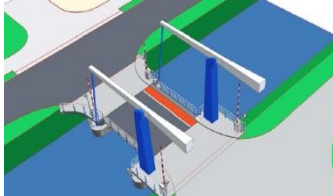
Stalen beweegbare brug

Beweegbare brug die open en dicht gaat door te roteren om een verticale as.



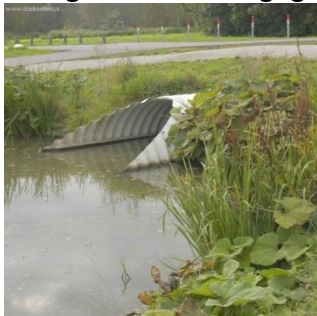
Stalen ophaalbrug

Beweegbare brug die open en dicht gaat door te roteren om een horizontale as.



Stalen spirosol duiker

Lichtgewicht ronde gegolfde buis.



Uitstraling

Beeldkwaliteit, functie die een belangrijke bijdrage levert aan de identiteit van de plek. Deze plekken kunnen een grote cultuurhistorische waarde hebben, maar dat hoeft niet.

Veiligheid

De mate van afwezigheid van potentiële oorzaken van een gevaarlijke situatie of de mate van aanwezigheid van beschermende maatregelen tegen deze potentiële oorzaken. Veiligheid is een relatief begrip, aangezien niets onder alle omstandigheden volledig zonder gevaar is.

VN-verdrag

Het VN-verdrag heeft als doel de mensenrechten van mensen met een beperking te bevorderen, te beschermen en te waarborgen. In het verdrag staat wat de overheid moet doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert.

Wegencategorisering

Indelen van de wegen in categorieën naar functie. Sinds november 2013 is de categorisering:

- Regionale stroomwegen, type 1 (2x1)
- Regionale stroomwegen, type 2 (2x2)
- Gebiedsontsluitingswegen, type 1 (2x2)
- Gebiedsontsluitingswegen, type 2 (2x1)
- Erftoegangswegen, type 1 (rijloper)
- Erftoegangswegen, type 2 (geen markering)

Uitgangspunten

1. Richtlijnen en publicaties CROW

We hanteren de richtlijnen en publicaties van het CROW als uitgangspunt voor het wegen, bermen en bruggenbeheer.

Op dit moment zijn twee publicaties bepalend:

1. Wegbeheer 2011 (publicatie 147)
2. Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2013 – Standaardkwaliteitsniveaus voor onderhoud (publicatie 323)

De systematiek vastgelegd door het CROW is voor ons de basis voor het bepalen van de onderhoudstoestand.

Vanuit de CROW publicaties maken we onderscheid in de volgende kwaliteitsniveaus:

Niveau	Omschrijving	Indicatie kwaliteit
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden
A	Hoog	Mooi en comfortabel
B	Basis	Functioneel
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkheid of sociale onveiligheid

2. Digitaal vastleggen

De onderhoudstoestand en de -inspecties leggen wij digitaal vast.

Onderhoudstoestand

Op dit moment leggen wij de onderhoudstoestand van onze wegen, riolering en groen vast in Obsurv. De actuele onderhoudstoestand van de kunstwerken is vastgelegd in het Beheer- en Onderhoudsplan Kunstwerken 2016-2025. De kunstwerken worden op dit moment niet digitaal vastgelegd. Voor goed beheer, ook op langere termijn, moet dit wel. Dit kan bijvoorbeeld in Midnet of in Obsurv.

Inspecties

De onderhoudstoestand van de wegen en bermen inspecteren wij jaarlijks visueel en leggen dit vast in Obsurv. We voeren jaarlijks diepgaand onderzoek uit op circa 10 wegen, naar gelang de onderhoudstoestand en de functie. De onderhoudstoestand van de kunstwerken inspecteren wij vierjaarlijks.

3. GVVP

De categorisering van de wegen en bruggen strookt met de categorisering in het Gemeentelijk Verkeer- en VervoerPlan (GVVP)

4. *Beleidsthema's*

De beleidsthema's krijgen de volgende volgorde in prioriteit:

1. Veiligheid
2. Duurzaamheid (technisch)
3. Comfort
4. Duurzaamheid (milieu)
5. Uitstraling*

*Bij karakteristieke wegen, buurten of dorpen krijgt het beleidsthema **Uitstraling** de hoogste prioriteit. (voorbeeld: Orvelte)

5. *Standaard onderhoudsniveau*

Het standaard onderhoudsniveau van onze wegen, bermen, bruggen en andere kunstwerken is: **niveau B: basis**.

Dit houdt in: functioneel, acceptabele onderhoudskosten, redelijke kwaliteit.

6. *Fietspaden en fietsroutes*

Fietspaden en fietsroutes hebben prioriteit in onderhoud. Het onderhoudsniveau hiervan is **niveau A: hoog**.

Dit houdt in: mooi en comfortabel, hogere onderhoudskosten, goede kwaliteit.

Veranderende mobiliteit (langer thuiswonen, ebike), maar ook gezondheid en duurzaamheid zorgen voor een belangrijkere positie van de fiets. Dit faciliteren wij door onderhoudsniveau hoog.

7. *Centrumgebieden en andere gebieden met een bijzondere status*

Centrumgebieden en andere gebieden met een bijzondere status hebben prioriteit in onderhoud. Het onderhoudsniveau hiervan is **niveau A: hoog**.

Naast de aspecten: mooi en comfortabel, hogere onderhoudskosten, goede kwaliteit, is **Uitstraling** een belangrijk thema bij deze gebieden.

Voorbeelden: centrum Beilen, Esweg, Van Weezelplein

8. *Ontsluitingen naar erven/percelen en wegen met een beperkte verkeersfunctie*

Het onderhoudsniveau voor ontsluitingen naar erven/percelen en wegen met een beperkte verkeersfunctie is **niveau C: laag**

Een voorbeeld hiervan is de Molenkamp in Hijken.

9. Beperkte of geen functionaliteit

Wanneer wegen of kunstwerken beperkte of geen functionaliteit (meer) hebben, kan het college, horende de raad, besluiten om de weg of het kunstwerk op te heffen of af te stoten.

Overwogen kan worden om bijvoorbeeld de Hendrik Oostdraai op te heffen.

10. Geen wegen, paden, bermen of kunstwerken categorie D

We hebben **geen** wegen, paden, bermen of kunstwerken die in de onderhoudscategorie **niveau D: zeer laag** vallen.

Mocht dit wel het geval zijn, dan krijgt het betreffende object prioriteit in de onderhoudsplanning

11. Bermen

De mate van bermonderhoud koppelen we zoveel als mogelijk aan het kwaliteitsniveau van de weg. Dit betekent:

- standaardniveau B
- bij fietspaden en fietsroutes: niveau A
- Centrumgebieden en andere gebieden met een bijzondere status: niveau A
- bij erfontsluitingen en wegen met een beperkte verkeersfunctie: niveau C

12. Bermverharding

Wanneer bermen langs wegen jaarlijks onderhoud vragen kiezen we voor bermverharding of passeerhavens.

Naast de fysieke maatregelen is het ook belangrijk om afspraken met de agrariërs/belangenpartijen te maken over het gebruik van de passeerhavens.

13. Toegankelijkheid

Vanuit de doelstellingen van het VN-verdrag nemen we, bij groot onderhoud, voorzieningen mee de toegankelijkheid van minder validen, wanneer deze nog niet aanwezig zijn.

Kengetallen

- Oppervlakte wegen: 3.500.000 m² (37% binnen de bebouwde kom)
- Lengte wegen en paden: 850 km (40% binnen de bebouwde kom)
- 60% asfalt
- Circa 1.000 km bermen
- Bruggen, dammen en duikers: 79 stuks

<i>Type brug</i>	<i>Aantal</i>
<i>Beton-/metselwerkbruggen</i>	<i>20</i>
<i>Beton-/metselwerkbruggen/duikers</i>	<i>7</i>
<i>Stalen Beweegbare bruggen</i>	<i>4</i>
<i>Stalen ophaalbrug</i>	<i>5</i>
<i>Houten brug</i>	<i>27</i>
<i>Stalen vaste brug</i>	<i>10</i>
<i>Stalen spirosol</i>	<i>2</i>
<i>Betonnen duiker/Buis</i>	<i>4</i>
 <i>Steigers</i>	 <i>10</i>

Verharding/kunstwerk	Kosten (gemiddeld)	Levensduur (gemiddeld)	Opmerkingen
Asfalt			
<i>Slijtlaag</i>	€ 3,50/m2	5-8 jaar	<i>Uitstellen van de maatregel. (Verlengt de levensduur van de weg niet)</i>
<i>Deklaag</i>	€ 15,00/m2	10-15 jaar	
<i>Volledig nieuwe constructie</i>	€ 45,00/m2	20-25 jaar	<i>Na circa 10 jaar slijtlaag</i>
Beton			
<i>Betonweg</i>	€ 60,00/m2	40-60 jaar	
Elementenverharding			
<i>Herstraten</i>	€ 15,00/m2	20-25 jaar	<i>Alleen als de klinkers nog goed zijn</i>
<i>Nieuwe klinkers</i>	€ 25,00/m2	20-25 jaar	
<i>Nieuwe gebakken materialen</i>	€ 35,00/m2	20-25 jaar	
Zandweg			
<i>Schaven</i>	€ 400,00/km1	1x per 3 jaar	
<i>Aanleggen</i>	€ 10,00/m2	Oneindig	<i>Wel onderhoud</i>
Bermverharding			
<i>Graskeien</i>	€ 30,00/m1	10-15 jaar	<i>(éénzijdig 60 cm breed)</i>
<i>Passeerhaven</i>	€ 5.000,00/stuk	40-60 jaar	
Type kunstwerk			
<i>Beton-/metselwerkbrug</i>	€ 300.000,00	60 jaar	
<i>Beton-/metselwerkbrug/duiker</i>	€ 170.000,00	60 jaar	
<i>Stalen Beweegbare brug</i>	€ 360.000,00	80 jaar	
<i>Stalen ophaalbrug</i>	€ 600.000,00	50 jaar	
<i>Houten brug</i>	€ 85.000,00	20 jaar	
<i>Stalen vaste brug</i>	€ 320.000,00	80 jaar	
<i>Stalen spirosol duiker</i>	€ 150.000,00	50 jaar	
<i>Betonnen duiker/Buis</i>	€ 150.000,00	60 jaar	
Regulier onderhoud kunstwerken			
<i>Onderhoud per kunstwerk</i>	€ 1.750,00/jaar		<i>(excl. vervangingen)</i>
<i>Onderhoud per remmingswerk</i>	€ 15.000,00/brug	30 jaar	
<i>Onderhoud per steiger</i>	€ 1.500,00/jaar		